

Bruxelles, 15.7.2015.
COM(2015) 345 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Preispitivanje Direktive 2010/30/EU od 19. svibnja 2010. o označivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda povezanih s energijom uz pomoć oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu

{SWD(2015) 143 final}

1. SVRHA IZVJEŠĆA

Direktivom o označivanju energetske učinkovitosti (2010/30/EU)¹ od Komisije se zahtijeva da ocijeni učinkovitost te Direktive i podnese izvješće Europskom parlamentu i Vijeću do 31. prosinca 2014. Direktivom se zahtijeva i izvješće o delegiranju ovlasti do 19. lipnja 2015., kao i sažetak nacionalnih izvješća o nadzoru tržišta koja države članice moraju dostaviti svake četiri godine.

U izvješću iz 2012.² o preispitivanju Direktive o ekološkom dizajnu (2009/125/EZ)³ zaključeno je da Direktivu nije potrebno odmah revidirati, ali bi se u okviru preispitivanja Direktive o označivanju energetske učinkovitosti u 2014. mogli ponovno procijeniti određeni aspekti za koje u trenutku preispitivanja nije bilo dostupno dovoljno informacija, kao što su učinkovitost provedbenih mjera i usklađenih normi te bolja koordinacija provedbi tih dviju direktiva.

Ovim izvješćem ispunjavaju se ti zahtjevi.

2. PROCJENA DJELOTVORNOSTI, UČINKOVITOSTI, DOSLJEDNOSTI, DODANE VRIJEDNOSTI EU-A I RELEVANTNOSTI

Ciljevi su Direktive o označivanju energetske učinkovitosti i Direktive o ekološkom dizajnu sljedeći:

- povećanje energetske učinkovitosti proizvoda i razine zaštite okoliša,
- slobodno kretanje proizvoda povezanih s energijom u Europskoj uniji,
- pružanje informacija potrošačima ne temelju kojih će moći izabrati učinkovitije proizvode.

Ocjenom politike⁴ pokazalo se sljedeće:

1. Mjere za ekološki dizajn i označivanje energetske učinkovitosti koje su na snazi učinkovite su u smislu da rezultiraju vidljivim i znatnim uštedama energije i smanjenjem troškova. *Ex post* ocjenom tijekom preispitivanja pojedinih mjera za označivanje energetske učinkovitosti koje su na snazi od 1990-ih pokazalo se da se tržište brzo mijenja tako da se u većini označenih skupina proizvoda pokazuje veća učinkovitost. Procjenjuje se da će se provedbom tih dviju direktiva do 2020. godišnje uštedjeti 175 Mtoe primarne energije (oko 15 % te uštede ostvaruje se zahvaljujući mjerama za označivanje energetske učinkovitosti, imajući na umu da je oko polovine skupina proizvoda obuhvaćeno samo mjerama za ekološki dizajn). To odgovara 19 % uštede s obzirom na uobičajenu upotrebu energije za te proizvode. Tim politikama ostvarit će se gotovo polovina cilja energetske učinkovitosti od 20 % do 2020. Ovisnost o uvozu energije smanjila bi se za 23 %

¹ SL L 153 od 18.6.2010., str. 1.

² COM(2012) 765 završna verzija.

³ SL L 285, 31.10.2009., str. 10.

⁴ Vidjeti izvješće Komisije o ocjeni (SWD(2015) 143),

za prirodni plin i za 37 % za ugljen. Procjenjuje se da će se trenutačnim mjerama za ekološki dizajn i označivanje energetske učinkovitosti krajnjim korisnicima proizvoda do 2020. uštedjeti 100 milijardi EUR godišnje u obliku nižih računa za režije (400 – 500 EUR godišnje uštede po kućanstvu).

2. Ne postoje prepreke slobodnom kretanju proizvoda povezanih s energijom na unutarnjem tržištu Europske unije.
3. Koristi premašuju troškove, kako za poduzeća, tako i za društvo u cjelini. Iako će troškove ispunjavanja zahtjeva i označivanja isprva snositi proizvođači, oni će se kasnije prebaciti na krajnje korisnike (kućanstva i druga poduzeća) koji će imati koristi od smanjenja troškova zbog smanjene potrošnje energije koje će znatno premašiti početne troškove. Detaljni podaci za cijeli EU nisu dostupni. Procjenjuje se da je omjer koristi i troškova za Ujedinjenu Kraljevinu 3,8 za propise na snazi 2012.⁵
4. Velika većina potrošača (oko 85 %) prepoznaje i razumije oznake energetske učinkovitosti te se koristi njima pri donošenju odluka o kupnji.
5. Uvođenjem razreda A+ i viših na temelju Direktive o označivanju energetske učinkovitosti iz 2010. smanjila se djelotvornost oznaka energetske učinkovitosti za motiviranje potrošača na kupnju učinkovitijih proizvoda. Izmijenjenim dizajnom u okviru kojeg se koriste dodatni plusevi za označivanje razreda učinkovitosti viših od razreda A manje se učinkovito motivira na kupnju učinkovitijih proizvoda nego što je to bio slučaj s izvornim rasponom od A do G. Iako se ispitivanjem mišljenja potrošača pokazalo da je nov raspon potrošačima razumljiv, zbog njega je ipak smanjena njihova spremnost da više plate za učinkovitiji proizvod jer ih je manje motivirala razlika između razreda A+ i A+++ nego između razreda C i A.⁶ Neke od piktograma koji se upotrebljavaju za predstavljanje drugih parametara na oznaci također je teško razumjeti, primjerice „znak paljenja/gašenja” na oznakama na televizorima i učinkovitost sušenja na oznakama na perilicama posuđa.⁷

⁵ U odnosu na prosjek od 3,0 za 17 politika u području zaštite okoliša. Taj omjer uključuje troškove za proizvođače koji proizvode oznake i ispunjavanju zahtjeve, troškove provedbe i financijske uštede krajnjih potrošača zbog smanjene potrošnje energije. Ne uključuje koristi koje je teško kvantificirati, kao što su veće profitne marže na skuplje učinkovite proizvode, poticanje inovacija, doprinos energetske sigurnosti i to što se osiguravanjem jednakih tržišnih uvjeta za sve s tržišta uklanja konkurencija u obliku jeftinih proizvoda loše kvalitete. Ministarstvo okoliša, hrane i ruralne politike Ujedinjene Kraljevine, *Emerging Findings from Defra's Regulation Assessment (Novi zaključci na temelju procjene uredbe koju je provelo Ministarstvo okoliša, hrane i ruralne politike (DEFRA))*, prvo ažuriranje kojim se obuhvaća 2012., veljača 2015.

⁶ Detaljnije: *A study on the impact of the energy label – and of potential changes to it – on consumer understanding and on purchase decisions (Studija o utjecaju oznake energetske učinkovitosti – i njezinih potencijalnih izmjena – na to kako potrošači razumiju tu oznaku i na odluke o kupnji)*, London Economics i Ipsos Mori, 2014. <http://ec.europa.eu/energy/en/studies>

⁷ Ecofys, *Evaluation of the Energy Labelling Directive and specific aspects of the Ecodesign Directive: Background report I: Literature review (Ocjena Direktive o označivanju energetske učinkovitosti i specifičnih aspekata Direktive o ekološkom dizajnu: Temeljno izvješće I.: Pregled literature)*, prosinac 2013.

6. Vidljiv je trend prema kupnji većih proizvoda, koji su učinkovitiji i stoga postižu viši energetske razred, ali imaju mnogo veću apsolutnu potrošnju energije nego manji uređaji istog tipa.
7. Nacionalna tijela za nadzor tržišta slabom provedbom pridonose nepostizanju sukladnosti te se procjenjuje da se na taj način predviđena ušteda energije umanjuje za 10 %. Vidjeti također odjeljak 3.
8. Pokazalo se da su mjere za neke proizvode nedovoljno ambiciozne u usporedbi s onime što je tehnički i gospodarski izvedivo.
9. Iako su neke mjere usmjerene i na utjecaje na okoliš osim potrošnje energije u fazi upotrebe proizvoda, postoji potencijal za daljnje smanjenje takvih utjecaja, na primjer u aspektima mogućnosti ponovne upotrebe, recikliranja i uporabe, recikliranog sadržaja, upotrebe prioritarnih materijala, opasnih tvari, te trajnosti.
10. U smislu učinkovitosti, postupak donošenja propisa je predug (prosječno 49 mjeseci), što rezultira zastarjelim tehničkim i pripremnim podacima u trenutku donošenja političkih odluka, posebno u slučaju elektroničkih proizvoda, koji se brzo razvijaju.
11. Spomenute dvije direktive komplementarne su i njihova je provedba uglavnom usklađena.
12. Brojni se proizvodi uopće ne proizvode u nižim razredima oznake energetske učinkovitosti jer su mjerama za ekološki dizajn zabranjeni manje učinkoviti modeli, a proizvođači su na tehnološki napredak reagirali izradom sve učinkovitijih proizvoda. Za brojne je kategorije proizvoda taj problem povezan i s višim razredima. U najekstremnijim slučajevima perilica rublja, hladnjaka i perilica posuđa na oznakama energetske učinkovitosti navedeni su razredi od A+++ do D, ali na tržište se mogu stavljati samo uređaji u razredima A+++ , A++ i A+. Ako izostane potpuna usporedba razreda od A do G, umanjuje se relevantnost oznake za potrošače.
13. Dodana vrijednost EU-a proizlazi iz usklađenog regulatornog okvira kojim se smanjuju troškovi za proizvođače, a EU postaje uzor za međunarodne napore u području regulacije i normizacije.
14. Predmetna je politika od trajne važnosti za postizanje cilja energetske učinkovitosti EU-a nakon 2020. Njome se može pridonijeti i povećanju učinkovitosti korištenja resursa te kružnom gospodarstvu.
15. Informiranje potrošača i dalje je nužno u digitalnom dobu. Propisi o označivanju energetske učinkovitosti nedavno su prilagođeni tako da se oznake energetske učinkovitosti prikazuju i na internetu⁸.

⁸ Delegirana uredba Komisije (EU) br. 518/2014 od 5. ožujka 2014. o izmjeni delegiranih uredbi Komisije (EU) br. 1059/2010, (EU) br. 1060/2010, (EU) br. 1061/2010, (EU) br. 1062/2010, (EU) br. 626/2011, (EU) br. 392/2012, (EU) br. 874/2012, (EU) br. 665/2013, (EU) br. 811/2013 i (EU) br. 812/2013 u pogledu označivanja proizvoda povezanih s energijom na internetu, SL L 147, 17.5.2014., str. 1. – 28.

16. U pogledu koristi na temelju zahtjeva da oglasi sadržavaju informacije o energetske razredu (članak 4. točka (c)), taj se utjecaj nije mogao brojčano izmjeriti, ali ocijenjeno je da je postigao učinak na problem nedostatnih informacija na tržištu.
17. Zahtjevi za javnu nabavu (članak 9. stavak 1.) već su ocijenjeni 2011. te su, kao posljedica toga, uklonjeni iz Direktive o označivanju energetske učinkovitosti i ponovno uvedeni u izmijenjenom obliku u Direktivi o energetske učinkovitosti⁹.
18. Na temelju izvješćivanja u medijima posljednjih godina, jasno je da informacije o koristima te politike nisu u dovoljnoj mjeri predstavljene javnosti.

3. OBJEDINJENO IZVJEŠĆE O NADZORU TRŽIŠTA

Na temelju obrasca koji je sastavila Komisija, države članice Komisiji su u 2014. podnijele izvješća o svojim aktivnostima nadzora tržišta u razdoblju 2009. – 2013.

Iz dostavljenih informacija vidljivo je da je u 2009. i 2010. otprilike trećina država članica poduzela malo aktivnosti nadzora tržišta u području označivanja energetske učinkovitosti i ekološkog dizajna ili ih uopće nije poduzela. Komisija je pokrenula dijalog s državama članicama o tom pitanju pa se smanjuje broj država članica koje su slabije aktivne.

Broj inspekcijskih pregleda i broj modela proizvoda nad kojima je provedena inspekcija znatno su se povećali u razdoblju 2009. – 2013. jer je tih godina mjerama za ekološki dizajn i označivanje energetske učinkovitosti bilo obuhvaćeno sve više skupina proizvoda. Broj država članica u kojima se proizvodi ispituju u laboratorijima povećao se s nekolicine na gotovo polovinu njih. Iako je ispitivanje proizvoda samo jedan od načina za provjeru sukladnosti, to je nužan instrument jer je u konačnici jedini način da se utvrdi zadovoljava li određeni proizvod minimalne zahtjeve za ekološki dizajn i/ili je li naveden točan razred na oznaci energetske učinkovitosti. Jedan od razloga zašto proizvode u laboratorijima ne testiraju sve države članice jest što je to skupo. To je vjerojatno ujedno i razlog zašto se u velikom dijelu ispitivanja ispituju manji uređaji, kao što su vanjska napajanja i svjetiljke, kao i sukladnost sa zahtjevima za rad u stanju mirovanja ili isključenosti.

Razina sukladnosti koju su utvrdila tijela za nadzor tržišta razlikuje se ovisno o državi članici, proizvodu i godini. Utvrđeno je da se 5 – 40 % proizvoda nudi na prodaju bez oznaka energetske učinkovitosti ili s neispravno izloženom oznakom (npr. oznaka nije jasno vidljiva, pogrešna oznaka, navodi na oznaci ne odgovaraju laboratorijskim testovima) U slučaju ekološkog dizajna, u pravilo se za oko 10 – 50 % proizvoda obuhvaćenih inspekcijom utvrdi da nisu sukladni propisima. Međutim, razina nesukladnosti koju utvrde nadležna tijela obično je viša od ukupne razine nesukladnosti na tržištu jer je nadzor tržišta usmjeren na robne marke i trgovine koje su ranije imale visok stupanj nesukladnosti ili za koje se sumnja da bi to mogao biti slučaj. Ukupan se stupanj nesukladnosti na tržištu može procijeniti na 20 %, zbog čega se gubi oko 10 % predviđenih ušteda energije (16 Mtoe primarne energije godišnje).

⁹ Direktiva 2012/27/EU, SL L 315, 14.11.2012., str. 1.

4. DELEGIRANE OVLAŠTI

Direktiva o ekološkom dizajnu i Direktiva o označivanju energetske učinkovitosti okvirne su direktive u kojima se utvrđuju opća pravila i načela te se Komisiju ovlašćuje da, uz koordinaciju s državama članicama, donosi detaljnije akte. U obje se direktive navode uvjeti pod kojima Komisija može izvršavati te ovlasti. Na temelju Direktive o označivanju energetske učinkovitosti ti se akti donose u obliku delegiranih akata¹⁰ o kojima države članice raspravljaju u stručnim skupinama, a na temelju Direktive o ekološkom dizajnu donose se provedbene mjere postupkom „komitologije”, u okviru kojeg se odluke donose većinom glasova država članica u Regulatornom odboru. Kako bi se osigurao usklađen utjecaj spomenutih dviju mjera, delegirani akt o označivanju energetske učinkovitosti određenog proizvoda obično se donosi istovremeno s provedbenom mjerom za ekološki dizajn kojom se utvrđuju minimalni zahtjevi energetske učinkovitosti za tu skupinu proizvoda.

Stručnu skupinu za označivanje energetske učinkovitosti osnovala je Komisija u prosincu 2012.¹¹ Ta je stručna skupina zamijenila Regulatorni odbor za označivanje energetske učinkovitosti proizvoda koji koriste energiju, koji je osnovan na temelju izvorne Direktive o označivanju energetske učinkovitosti 92/75/EEZ. Stručna skupina raspravila je o svim mjerama označivanja energetske učinkovitosti koje su dosad donesene na temelju Direktive 2010/30/EU te je tako osigurano pravilno savjetovanje s državama članicama. Dosad je doneseno 12 delegiranih akata¹² o označivanju energetske učinkovitosti. Ni Europski parlament ni Vijeće dosad nisu u roku od četiri mjeseca, koliko je za to predviđeno, uložili prigovor na neki delegirani akt o označivanju energetske učinkovitosti nakon što ga je donijela Komisija. Delegirani akti zatim su objavljeni u *Službenom listu Europske unije* te su ubrzo nakon toga stupili na snagu.

Komisija smatra da se delegiranjem ovlasti u vezi s označivanjem energetske učinkovitosti pridonosi uspostavljanju potrebnih detaljnih pravila o označivanju energetske učinkovitosti proizvoda i uređaja. Nadalje, Komisija smatra da je ispravno koristila ovlasti koje su joj delegirane na temelju Direktive o označivanju energetske učinkovitosti.

5. ZAKLJUČCI

Na temelju ishoda ocjene, Komisija smatra da je primjereno izvršiti reviziju Direktive o označivanju energetske učinkovitosti. Ovo izvješće priloženo je zakonodavnom prijedlogu revizije Direktive o označivanju energetske učinkovitosti, posebno u cilju rješavanja problema smanjene učinkovitosti oznake (odjeljak 2. točke 5. i 12.) i slabe provedbe (odjeljak 2. točke 5. i 7., odjeljak 3.).

S obzirom na Direktivu o ekološkom dizajnu, za rješavanje problema utvrđenih tijekom ocjenjivanja nisu potrebne zakonodavne promjene. Konkretno, problemi utjecaja na okoliš osim potrošnje energije u fazi upotrebe proizvoda (npr. trajnost, mogućnost

¹⁰ Članak 290. UFEU-a

¹¹ Oznaka stručne skupine E02854

¹² https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/list_of_energ_labelling_measures_3.pdf.

Napomena: donesena je još jedna mjera za označivanje energetske učinkovitosti kojom se izmjenjuju postojeći propisi u pogledu prikazivanja oznake energetske učinkovitosti na internetu.

recikliranja i popravljanja) mogu se sustavnije rješavati mjerama za ekološki dizajn, bez potrebe za promjenom zakonodavnog okvira.

U cilju poboljšanja razumijevanja oznaka energetske učinkovitosti (odjeljak 2. točka 5.), Komisija tijekom razvoja oznaka energetske učinkovitosti za određene proizvode namjerava provesti ispitivanje potrošača, posebno kako bi se osiguralo da svi piktogrami i oznake u cjelini budu razumljivi.

Kako bi se poboljšala provedba (odjeljak 2. točka 7.), Komisija namjerava olakšati daljnju suradnju među nacionalnim tijelima za nadzor tržišta putem skupina za administrativnu suradnju u području ekološkog dizajna i označivanja energetske učinkovitosti te putem posebnih zajedničkih projekata, kao što je projekt „EEpliant”¹³, koji financira EU.

U cilju rješavanja problema dugotrajnog procesa donošenja propisa, utvrđenog u odjeljku 2. (točka 10.), Komisija namjerava u ranijoj fazi postupka, istovremeno sa savjetovanjem sa Savjetodavnim forumom¹⁴, članovima Svjetske trgovinske organizacije (WTO) dostaviti nacrt delegiranih uređaba u skladu sa Sporazumom o tehničkim preprekama u trgovini.

U području elektroničkih proizvoda potrebno je specifično, detaljno preispitivanje zbog izazova povezanih s brzim razvojem tržišta (odjeljak 2. točka 10.) i nepostojanjem jasne veze između kupovne cijene i energetske učinkovitosti. Komisija to preispitivanje planira provesti u okviru predstojećeg ocjenjivanja programa EU Energy Star u 2016. tako što će obuhvatiti i elektroničku opremu koja nije bila obuhvaćena tim programom.

Konačno, Komisija će nastaviti poboljšavati komunikacijske aktivnosti u vezi s ekološkim dizajnom određenih proizvoda i mjerama za označivanje ekološke učinkovitosti kako bi upoznala javnost s tom politikom i povećala njezino prihvaćanje u javnosti.

¹³ http://www.prosafe.org/images/Documents/EEPLIANT/EEPPLIANT_Press_release_v2.pdf

¹⁴ Trenutačno se WTO obavještava nakon savjetovanja među službama Komisije. Pozivi za regulatorni odbor i stručnu skupinu za označivanje energetske učinkovitosti mogu se poslati tek nakon isteka roka od 60 dana za obavješćivanje WTO-a. Postupak se zbog obavješćivanja WTO-a tako zapravo privremeno obustavlja na tri do četiri mjeseca.